ב"ה

ישראל הלוי בעלסקי
941 - 0112

Rabbi Y. Belsky
506 EAST 7th STREET
BROOKLYN, NEW YORK 11218

בענין שערות הפיאות

הנני בזה להציע לכבוד מרן שליט"א מה שנתעורר אצלי בענין הנ"ל ולא אאריך בהבאת מקורות וראיות כי הכל ידוע ומבורר אצל מרן שליט"א ואין צורך להוכיח על המוכח מכבר. אחלק בע"ה הא דלהלן לג' חילוקים:

א) קיצור המצב ההלכתי שנתקבל ונתחזק טרם נסיעותו של הרב א"ד דונער שליט"א, ושעל פיו בנו טעמי ההיתר
ב) מה שנשתנה עקב סיפורו של הרב דונער וביקורו
ג) מה שיש להעיר אחר כ"ז ואולי יתברר שיש כאן טעמים חזקים להיתר על אף השינוים הנ"ל

א) מאחד שהעידו ומסרו המון אנשים וכולם כוונו לדבר א', ביניהם בעלי תשובה ילידי הודו, ביניהם גרים בני כומרים, והרבה כומרים עצמם, ומומחים ופשוטי עם, נקטו לדבר פשוט שדרך פעולתם בסביבות האליל היא ככה: עולים לבנין התספורת שבגובה ההר סמוך להיכל האליל ושם עושים תגלחת, כולם אמרו שתועלת התגלחת היא להשפלת הגאוה והיופי, ואף את"ל שיש בתגלחת עצמה עבודה לאליל, לית בזה דין תקרובת, דהרי הפעולה הנקובה היא מעשה ההתגלחות בגוף האדם לא הקדשת השער ע"י התגלחות – רק פעולה בהגוף, ומה שמשתמשים בהשער אח"כ לטובת האליל אין בו כדי לאסור כי אין כאן לא דבר הקרב בפנים ולא עבודה כעין פנים. ויותר מזה שכבר קבעו הראשונים (רמב"ן ורשב"א ועוד) שמסירה לכומר ע"מ שימכרנו לאחרים נחשבת כביטול למה שנאסר כבר, כ"ש שלא יקבע ע"י דין תקרובת למה שעדיין לא נאסר. ואף בהתגלחות, יהיה מה שיהיה נעשה שלא לפני האליל ואין בזה כדי לאסור.

ב) ביקורו של הרב דונער גילה כמה דברים חדשים:

1) על אף שהכומרים והמומחים עדיין בשלהם עומדים, ר"ל דאין בההתגלחות שום צד הקדשת השער, מ"מ אצל ההמון הפשוט יש הרבה שאומרים להיפך, ר"ל שתועלת ההתגלחות היא להביא נחת רוח להאליל כי אוהב שער ומגלחים כדי להעניקו השער החביב שלהם, והרב דונער שמע מהם (ע"י תורגמן) כמה ביטויים המוכיחים ע"ז, וא"כ מה בכך שסדר הרשמי הוא דלא כהבנתם, מ"מ כך העובדים מבינים ודי בזה. והנה אף שיש לטעון שעכ"ז הקדשת השער הוא דבר נפרד מההתגלחות, ע"ז הכריע מרן בדעתו הרמה שיש לקבוע כי הבנתם של הפשוטים

שונה מזו של הכומרים וא״כ יש במעשיהם עבודת תקרובת כעין פנים וקרוב למה שאמרו ז״ל על פרכילי ענבים שבצרם מתחילה לכך.

2) בענין שלא לפני האליל, ראה מרן שליט״א שהואיל וההר כולו בעיניהם כמקום קדוש (כפי עדותו של הרב דונער נ״י) הוה בזה כלפני האליל ממש, ואזדא ליה האי טעמא.

ג) מה שיש להעיר לע״ד:

1) נקטינן להלכה כדעת רש״י ז״ל וכן הוא בשו״ע יו״ד סקל״ט דשבירת מקל אינה אוסרת אא״כ דרך עבודתה בכך או שעובדין אותם במקל ע״י קשקוש וכדו׳, אז אף שאין בשבירה דרך עבודה יש בה במה לאסור. והנה כאן אין בשער שום פעולה כעין קשקוש כלל מלבד החיתוך מראשם גופיה, כי ברגע קט משנחתך השער מראשם יצא מרשותם של המתגלחים והושלך על הארץ ואח״כ שמים אותו בפח, והם – ר״ל המתגלחים פקע מהם שום התערבות בשערם מאז. ואף את״ל שיש איזה מעשה, הלוא כ״ז לאחר התגלחת, וא״כ לא היה נאסר השער רק ע״י מה שדרך עבודתה בגילוח. ולכאו׳ דבר פשוט הוא שדרך עבודתה מיקבע ע״י מה שהכומרים והמומחים מחליטים ועל הדרך הרשמי המובא בספריהם וע״י מה שמפרסמים בכל רחבי העולם והנודע להגרים וכו׳ וכו׳ לא ע״י מה שהפשוטים מבטאים מתוך התלהבותם. ואף שנוכל לנקוט שיש בזה כוונת עבודה ותקרובת מ״מ בלי דרך עבודה לית בזה כלום.

2) נקטינן דאין דין מחשבה וכוונה אלא אצל העובד ולא אצל הבעלים ואין הבעלים מפגלים או מחשבים כלל. והנה הרב דונער הגיד לי שהספרים אמרו שעובדים ע״פ מה שמשלמים להם שכר פעולתם והרבה ביטויים כולם מסוג זה, וברור שמשתלמים ע״י ההיכל והכומרים, א״כ עושים לפי דעת אלו בדוקא ולא לפי דעת המתגלחים, והלוא הכומרים ואנשי ההיכל כולם סוברים ומצהירים על התגלחת שהיא מעשה בגוף האדם לשוייה למגולח או למגולח במקצת כעין האי עובדא דהנערות בעלות השער היפה, ולא בשום פנים כהקדשת השער ע״י גילוח, ואיך נעמיס בדעת הכומרים ובדעת שלוחיהם מה שלא נמצא רק בדעת הפשוטים המתפתים. ולענין דעת הניקף כבר ביאר מרן שליט״א בטוט״ו דאין במעשה דידהו ממש.

אגב שמענו מהרבה אנשים נאמנים שבעת הגילוח לא נחים הסַפָּרים מלפלפל ומלדבר דברי פוליטיקא ודברי שחוק וכיו״ב כדרך כל הסַפָּרים שבעולם ואינו ניכר בהם שום סימן שיוכרו ע״י שעושים איזה עבודה ושירות לאליל, ואף הרב דונער הודה לזה אלא שטען דלא גרע זה ממה שסתם בע״ב שלנו עושים כן בביהכ״נ בעת התפילה. ואני מגיב, כן, אמת הוא, ומי שיאמר שבעת פטפוטיהם מתכוונים לעבודה, ושם גרע טפי דמעיקרא אין לנו שום ראי׳ והוכחה שמעולם התכוונו הסַפָּרים לעבודה ע״י התגלחת שלהם.

3) טעם גדול יש לי כנר׳ להתיר ברחבה, וגדולה היא אלי כי כן יצא לי בע״ה מעת ומאז לימודי בסוגית הגמ׳ ובפוסקים מימי חרפי, והוא שנראה ברור מגמרא ומסברא שא״א לעשות שום פעולה ולקבוע על ידו כלפי איזה חפץ שיהיה עליו דין תקרובת אא״כ ייחד החפץ מקודם לע״ז, ר״ל להיותו עתיד לעשות ממנו תקרובת לע״ז, ומשיהיה החפץ מוכן לכך אז יתהפך דינו להיות תקרובת ע״י קביעת מעשה, או מה שהוא כעין פנים, או הכנסה להיכל הע״ז כדעת הש״ך בדברי הרמב״ם וכו׳. אבל בלי חפץ מוכן לכך א״א ליקבע בשום פנים. והמקל והפרכיל בעוד שהוא מחובר וכו׳ כולהו מוכנים לכך בתורת חפץ לע״ז. אבל אצל שער אדם זה בלתי אפשרי, כי בהיותו מחובר לגוף האדם אי אפשר לו להיות חפץ מיוחד כי הוא חלק מגוף האדם ולא חפצא של תקרובת, דלית לן שער העומד לגזוז כגזוז דמי (גיטין ל״ט) ואין ראוי לעשות מגוף האדם תקרובת עד שיוסר השער ממנו ומאז אי״כ מעשה שייאסר ע״י והסברא נותנת לכך, כי אין בשום עבודה מעבודות פנים שום חשיבות אא״כ ייעשו בדבר המוקדש מכבר, ואף בפרכילי ענבים שבצרם מתחילה לכך, ברור שמכיון שדעתו לבצרם לע״ז כבר קבעום לחפצים המיוחדים לע״ז. אבל על חלק מגוף העובד אין בדעתו זו כלום, כי לא ייחד חלק מהגוף עד אשר יבדל ממנו וייעשה חפץ לא אדם. וראוי לעיין בזה כי כנראה ראוי לסמוך עליו למעשה אף בלי הצטרף השאר.

4) שמעתי מן המומחים שאף השער הבא ממדינת הודו רובו דלא מהני של הנ״ל. אח״כ התברר אצלנו דבר זה בבירור גמור ע״י המון מסמכים ומקורות ולא שמענו מי שיפקפק בזה. וא״כ משנמכר ונשלח לשאר מקומות מתערב פעם ב׳ עם שערות המקום, ולדעת הר״מ אף ע״ז ניתרת בב׳ תערובות (יו״ד ק״י ש״ך סקנ״ב) ומעולם לא נתברר אצל מישהו דבאלו התערובות יש רוב ברור של שער הנ״ל, א״כ לפי״ז במקום דנתערב יהא מותר להשתמש ישר בתערובת ב׳.

5) סוכ״ס א״א להתחמק מהמון רבותא דס״ל להלכה דבשביל שבירת מקל ותלישה כעין זביחה לא נאסרה שום תקרובת, דלא נקטינן להלכה כמ״ד דס״ל הכי, הלוא המה הרמב״ן ותלמידיו והרא״ש והר״ן ועוד. ואף דהמחבר בשו״ע לא הביאם הלוא לא הביא ג״כ הא דבצרן מתחילה לכך, ומיד ספיקא לא נפקינן, הרי לפנינו עוד צירוף חשוב לקולא.

6) בעת כתבי כל זאת בא לאזני טלפון מאדם חשוב יר״ש שעסקו עם יבואן מהודו שהיא מאמין אדוק באלו הפסלים והאלילים והיא נוהגת במנהגיהם והולכת לשם כל שבועיים שלש, והלה סידר לי שיחה עמה, והיא אמרה שמי שיעלה על הדעת שמקריבין שער באיזה צורת קרבן או הקדשה, אם הוא מהם הוא בודאי מטורף כי השער אצלם דבר טמא ונבזה, ולכך מגלחים אותו להשפיל הגאוה ולעקור אהבת היופי, וח״ו להביא איזה שער לתוך הלפני ולפנים שלהם, ובית התגלחת הוא רחוק יותר מחצי מיל מהיכלם בשביל להבדילו ממנו. וסיפרה שרוב ילדיה הביאה לשם כשהיו בני שנתיים ויודעת מאד מה זו סיבת ההתגלחות, והטעם אך ורק כהנ״ל. והפעוט הגרה אצלה פה הביאה אצל סַפָּר בנוא יארק ושם התגלחה, וזה אותו

הדבר ממש שעשתה עם הגדולים שמה, אלא ששם על ההר הקדוש יותר מסוגל לחשוב על השפלת הגוף מפני האוירא השורה שם. והוסיפה שכל חביריה ומכריה ההודים לעגו על מה שנתפרסם שהיהודים הוציאו רינון על דבר שפשוט אצלם להיפך, ואין אף אחד ששמע דברים מוזרים כאלה וכו' וכו'.

אבקש שמרן עט"ר שליט"א יעיין קצת בדברים הנ"ל ואולי יתקבלו אצלו וידון עליהם כפי חכמתו כי עיני כל ישראל עליו.